

Schoon

meulenhoff.nl

Alia Trabucco Zerán

Schoon

ROMAN

Vertaling uit het Spaans door
Mariolein Sabarte Belacortu

MEULENHOF

Deze uitgave is tot stand gekomen met steun van de División de las Culturas, las Artes, el Patrimonio y la Diplomacia Pública (DIRAC) van het Chileense ondersecretariaat van Buitenlandse Zaken

Obra traducida e impresa en el marco del Programa de Apoyo a la Traducción para Editoriales Extranjeras de la División de las Culturas, las Artes, el Patrimonio y la Diplomacia Pública (DIRAC) de la Subsecretaría de Relaciones Exteriores/Ministerio de Relaciones Exteriores de Chile

ISBN 978-90-290-9707-9

ISBN 978-94-023-1989-7 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Limpia*

Omslagontwerp: Elianne Koolstra

Auteursfoto: © Lorena Palavecino

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

© 2022 Alia Trabucco Zerán

© 2024 Nederlandse vertaling Mariolein Sabarte Belacortu
en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘De grote vraag is
wie wie zal schoonwassen.’

– Albert Camus, *De val*

Mijn naam is Estela, horen jullie mij? Ik zei Es-te-la-Gar-cía.

Ik weet niet of jullie dit opnemen of aantekeningen maken of dat er daar aan de andere kant eigenlijk niemand is, maar als jullie me horen, als jullie daar wel zijn, wil ik een voorstel doen: ik ga een verhaal vertellen en als ik aan het eind gekomen ben, als ik zwijg, laten jullie me hier weggaan.

Hallo! Niets?

Ik vat jullie stilte op als een ja.

Dit verhaal heeft meer dan één begin. Ik zou zelfs durven zeggen dat het is opgebouwd uit beginnen. Maar vertel me eens, wat is een begin eigenlijk? Leggen jullie me bijvoorbeeld eens uit of de nacht voor de dag komt of erna, of we wakker worden na te hebben geslapen of dat we slapen omdat we wakker waren. Of, om jullie niet tot wanhoop te drijven met mijn uitweidingen, geven jullie me eens aan waar een boom begint: bij het zaad of bij de vrucht waar dat zaadje eerst in zat. Of misschien bij de tak waaraan de bloem ontsproot die later die vrucht werd. Of bij de bloem zelf, kunnen jullie me volgen? Niets is zo eenvoudig als het lijkt.

Iets dergelijks geldt ook voor oorzaken, een oorzaak is bijna even onduidelijk als een begin. De oorzaak van mijn dorst, van mijn honger. De oorzaak van deze opsluiting. De ene oorzaak geeft de volgende een duwtje, zoals de ene speelkaart de volgende omvergooit. De enige zekerheid is het einde: op het laatst staat niets meer

overeind. En het einde van dit verhaal is als volgt, willen jullie het echt weten?

Het meisje gaat dood.

Hallo! Geen enkele reactie?

Ik zal het even herhalen, misschien zat er net een vlieg in jullie oor te brommen of werden jullie afgeleid door een idee dat luider en schriller klonk dan mijn stem: het meisje gaat dood, hebben jullie het nu gehoord? Het meisje gaat dood en blijft dood, en het doet er niet toe waar ik met het verhaal begin.

Maar de dood is ook niet zo simpel, daarover zullen we het wel met elkaar eens zijn. Met de dood gebeurt er iets wat vergelijkbaar is met de lengte en de breedte van een schaduw. Die wisselt van persoon tot persoon, van dier tot dier en van boom tot boom. Er zijn geen twee gelijke schaduwen op deze aarde en ook geen twee gelijke doden. Elk lam, elke spin en elke roodkraggers sterft op zijn eigen manier.

Neem nou konijnen... Niet wanhopig worden, het is belangrijk. Hebben jullie wel eens een konijn in je handen gehad? Net alsof je een granaat of een zachte tijdbom in je handen houdt. Tik tak, tik tak, tik tak, tik tak. Het is het enige dier dat vaak sterft van angst. Het hoeft maar de geur van een vos te ruiken of te vermoeden dat er een slang in de buurt is, of zijn hart krijgt al een schok of zijn pupillen verwijden zich. De adrenaline geeft zijn hart dus een dreun en het konijn gaat dood voordat de tanden zich diep in zijn keel kunnen zetten. Hij wordt vermoord door de angst, begrijpen jullie? Hij loopt op zijn dood vooruit. In een fractie van een seconde voorvoelt een konijn dat hij gaat sterven, in een flits ziet hij hoe en wanneer. En die zekerheid over zijn eigen einde veroordeelt hem ter dood.

Dit geldt niet voor katten of mussen, bijen of hagedissen. En wat te zeggen van planten: de dood van een wilg of een hortensia, een *ulmo* of een *canelo*? Of die van een vijgenboom met zijn stevige stam die zo grijs is als cement? De dood van een vijg zou een krachtige oorzaak moeten hebben. Dat er bijvoorbeeld winter in, winter uit, jaar in, jaar uit, een dodelijke schimmel diep in zijn takken was doorgedrongen zodat zijn wortels na tientallen jaren verrotten. Of dat hij met een zaag werd geamputeerd en de stam in een zak brandhout veranderde.

Dit gebeurt met elke soort en elk wezen dat deze planeet bewoont. Ieder voor zich moet zijn rechtmatige doodsoorzaak vinden. Iets wat het leven op de knieën krijgt, een passende reden. Maar zoals jullie weten klemt het leven zich aan sommige lichamen stevig vast. Het wordt dan zo sterk en koppig dat het de grootste moeite kost het ervan los te maken. Daarvoor heb je het juiste gereedschap nodig: zeep voor een vlek, een pincet voor een doorn. Horen jullie mij daar aan de andere kant? Letten jullie goed op? Een vis kan onmogelijk verdrinken op de zeebodem. En een vishaak zal amper een schrammetje achterlaten op een walvistong. En je kunt ook niet te ver gaan, je kunt onmogelijk te veel sterven.

Maken jullie je geen zorgen, ik ben niet verstrooid, dit is het randgebied van het verhaal. En daar moeten we rondkijken alvorens ons naar de kern te begeven. Dan zullen jullie begrijpen hoe ik hier terecht ben gekomen, vanwege welke feiten ik hier ben opgesloten. En dan zullen jullie stukje bij beetje de oorzaak van de dood van het meisje leren kennen.

Ik heb gedood, dat is waar. Ik beloof dat ik niet zal liegen. Ik heb vliegen en motten gedood, kippen, rup-

sen, een varen en een rozenstruik. En lang geleden heb ik ook een gewond biggetje gedood, uit medelijden. Toen had ik wel medelijden, ik heb het gedood omdat het toch dood zou gaan. Het zou een trage, pijnlijke dood sterven en dus ben ik die voor geweest.

Maar dat soort doden interesseert jullie niet, daar willen jullie niet over horen. Geen zorgen, ik zal ter zake komen, de gewenste doodsoorzaak: een handjevol pillen, een neergestort vliegtuig, een touw om een nek... Toch zijn er altijd enkele mensen die het overleven. Voor die weinigen is sterven geen gemakkelijke taak: mannen die de klap van een vrachtwagen of een kogel in de borst nodig hebben. Vrouwen die zich van een zesde verdieping stortten omdat de vijfde niet hoog genoeg zou zijn. Andere mensen hebben genoeg aan een simpele longontsteking, een beetje tocht of een pit die in de keel blijft steken. En een paar mensen, zoals het meisje, hebben alleen maar een idee nodig. Een gevaarlijk, vlijmscherp idee dat in een seconde van zwakte bij hen opkomt. Ik ga jullie vertellen over dat idee, wanneer het is opgekomen. Jullie moeten nu ophouden met wat je aan het doen bent en goed opletten.

De advertentie luidde:

Dienstmeisje gezocht, net voorkomen, voor dag en nacht.

Verder stond er alleen een telefoonnummer, en dat veranderde al snel in een adres, waar ik naartoe ging in een witte blouse en in dezelfde zwarte rok als die ik nu draag.

Ze stonden samen in de deur om me te ontvangen. Ik heb het over meneer en mevrouw, de baas en de bazin, de werkgevers, de familieleden, jullie zien maar hoe je ze noemt. Zij was zwanger, en toen ze de deur opende bekeek ze me van top tot teen vlak voordat ze me de hand drukte: mijn haar, mijn kleding, mijn toen nog witte gympen. Het was een onderzoekende blik, alsof ze op die manier iets belangrijks over me te weten zou komen. Hij keek me niet eens aan. Hij was een berichtje aan het schrijven op zijn mobiel, en zonder op te kijken wees hij naar de deur van de keuken.

Ik zou me hun vragen niet meer voor de geest kunnen halen, maar wel iets merkwaardigs. Hij had zich geschoren en onder zijn rechterbakkebaard glinsterde nog een toefje scheerzeep.

Hallo! Wat is er aan de hand? Mag het dienstmeisje het woord 'toefje' niet gebruiken?

Ik meende een schaterlach, een niet zo vriendelijk lachje, te horen aan de andere kant van de muur.

Ik zei dat dat vlekje me van de wijs bracht, alsof er een stukje vel bij hem was losgetrokken en er daaronder

geen bloed of vlees zat maar iets wits, iets kunstmatigs. Mevrouw merkte dat ik er de hele tijd naar keek, en toen ze het zelf eindelijk ook zag maakte ze haar duim nat en veegde de huid met wat speeksel schoon.

Jullie zullen je wel afvragen waarom dit van belang is. Het is helemaal niet van belang luidt het antwoord, al herinner ik me het gezicht van meneer nog heel goed, hoe hij de hand van zijn vrouw wegduwde, alsof hij haar verweet dat ze zich zoiets intiems permitteerde tegenover een volslagen vreemde. Toen ik een paar weken later bezig was met het opmaken van het echtelijke bed kwam hij opeens uit de badkamer. Ik dacht dat hij al naar zijn werk was, maar daar stond hij voor me, poedelnaakt. Hij schrok niet toen hij me zag, hij leek niet eens gegeneerd. Volstrekt rustig pakte hij zijn onderbroek, ging de badkamer weer in en deed de deur achter zich op slot. Leggen jullie mij maar eens uit wat er is gebeurd tussen die eerste en de daaropvolgende dagen.

Ze hadden zo snel mogelijk iemand nodig. Meneer zei:

Hopelijk maandag.

Mevrouw zei:

Hopelijk vandaag nog.

Op de koelkast hing een papier waar al mijn taken op stonden. Dus hoefden ze het dienstmeisje niet te vragen of ze kon lezen en het boodschappenlijstje voor de supermarkt kon schrijven en de telefoonboodschappen in het boekje noteren. Ik liep ernaartoe, las de lijst, haalde het papier weg en stopte het in mijn zak. Een proper, kordaat en keurig dienstmeisje.

Ik kan maandag beginnen, zei ik.

Ze waren onmiddellijk akkoord. Ze vroegen me niet

eens om referenties. Later begreep ik dat alles in dat huis een race tegen de klok was, al heb ik nooit iets begrepen van al die haast. Haastige spoed is zelden goed, zei mijn moeder altijd als ik te laat naar school vertrok en via de moestuin ging omdat dat de kortste weg was. En van de tijd kun je het niet winnen, waarschuwde ze. De uitslag van die wedstrijd is al vastgesteld op onze geboortedag. Maar nu zit ik op een zijpad... Ik had het over de uren die ze altijd tekortkwamen en dat over een paar dagen hun eerste kindje geboren zou worden.

Ik weet al wat jullie gaan vragen en het antwoord is nee. Ik had geen ervaring met kinderen en ik heb niet tegen hen gelogen. Mijn moeder had door de telefoon gezegd: lieg niet tegen ze, Lita, lieg nooit op de eerste dag. En daarom zei ik zonder te protesteren:

Ik heb geen kinderen, ik heb geen nichtjes en neefjes en ik heb nog nooit een luier verschoond.

Maar de beslissing was al genomen. Mevrouw vond mijn witte blouse, mijn lange, dikke vlecht en mijn rechte, witte tanden mooi, en het beviel haar ook dat ik het geen seconde had gewaagd haar in de ogen te blijven kijken.

Zodra ze klaar waren met hun vragen lieten ze me de rest van het huis zien:

Hier staan de schoonmaakspullen, Estela.

De rubberhandschoenen, de mop.

Hier is het medicijnkastje.

De sponzen, de chloor, de waspoeder, de lakens.

De strijkplank, de wasmand.

De zeep, de wasmachine, de naaidoos, de gereedschappen.

Niets laten beschimmelen, Estela.

Niet over de houdbaarheidsdatum heen gaan.

Op maandag grondige schoonmaak.

Elke middag de tuin sproeien.

En nooit opendoen, voor niemand, nooit, onder geen beding.

Veel meer kan ik me niet herinneren, behalve dan dat ik die middag een gedachte had die ik altijd heb onthouden. Terwijl ik door de gang en langs de toiletten liep en een blik wierp in elke slaapkamer, en terwijl ik de zitkamer, de eetkamer, het grote terras en het zwembad bekeek, had ik een glasheldere gedachte: dit is een echt huis, er zitten verzonken spijkers in de muren en aan die spijkers hangen schilderijen. En waarom weet ik niet, maar die gedachte trof me pijnlijk, precies hier tussen mijn ogen. Alsof er een vuur was ontstoken dat precies hier brandde.

Het achterkamertje lieten ze me niet zien. Ik heb het over de dag van de kennismaking. Zij noemden het ‘jouw kamer’, maar ik zal altijd het achterkamertje zeggen. Ik zag het pas de maandag erna, op mijn eerste werkdag. Mevrouw ontving me, ze zag bleek, haar gezicht was overdekt met zweet.

Doe alsof je thuis bent, zei ze, en ze trok zich terug om te gaan rusten.

Ik liep naar de keuken, in mijn eentje, en het verbaasde me dat die rare deur me niet eerder was opgeval-
len. Hij vormde een geheel met de tegels op de muren, als een geheime boog. Ik liep ernaartoe en schoof hem opzij. Wisten jullie al dat het een schuifdeur was? Om geen ruimte te verliezen. Om niet tegen het bed aan te stoten. Je duwde er niet tegen als bij een gewone deur, en dus schoof ik hem naar links en stapte voor het eerst naar binnen.

Noteren jullie maar wat er daarbinnen was, misschien is het van belang: een eenpersoonsbed, een klein nachtkastje, een lampje, een ladekast en een oude tv. In de ladekast zes uniformen – maandag, dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag, zaterdag. Zondag was mijn vrije dag. Er waren geen schilderijtjes of andere versieringen, alleen een klein raam. Wel een toilet en een douche, een oude kaptafel en vochtplekken die leken te schaterlachen.

Ik deed de deur achter me dicht en bleef staan, mijn lippen waren opeens droog. Ik voelde mijn knieën knik-

ken en ik ging op de rand van het bed zitten. En toen kreeg ik een bepaald gevoel... hoe zal ik het omschrijven? Ik voelde dat ik die kamer nog niet binnenging maar van buitenaf naar de vrouw keek die ik voortaan zou zijn: haar vingers verstrengeld op haar schoot, droge ogen, droge mond, gejaagde ademhaling. Ik zag dat er ondoorzichtig, geribbeld glas in de deur zat. Meneer heeft een van zijn favoriete woorden hier vast al eens uitgesproken: ge-po-lijst. De slaapkamer was met de keuken verbonden door een deur met gepolijst glas. Ik heb daar zeven jaar gewoond, maar ik heb hem nooit, niet één keer, 'mijn kamer' genoemd. Schrijven jullie maar in je papieren, toe maar, niet zo verlegen: 'ze weigert categorisch die kamer haar kamer te noemen'. En zet er in de kantlijn maar bij: 'weigering', 'wrokgevoelens', 'een mogelijke criminele drijfveer'.

Even later hoorde ik dat iemand de keuken binnenkwam en op me wachtte, buiten... of binnen. Ik weet het niet. Misschien was deze kamer buiten en de keuken binnen. Sommige dingen zijn verwarrend, althans voor mij: binnen, buiten; heden, verleden; eerder, later.

Mevrouw schraapte haar keel, ik slikte en zei:

Ik kom al.

Of misschien schraapte niemand zijn keel en zei ik ook niets en trok de vrouw die ik de volgende zeven jaar zou zijn haar kleren uit en een uniform aan over haar hoofd. Het kraagje zat heel strak om mijn keel, het was te nauw voor mij, maar toen ik het bovenste knoopje los wilde maken merkte ik dat er geen knoopsgat zat. Een sierknoopje op de keel van het dienstmeisje. Op de andere vijf uniformen zat net zo'n nepknoopje.

Het is gek dat ik me dit detail herinner, maar dat ik

er geen flauw idee van heb wat ik de rest van die dag heb gedaan. Ik weet niet of ik heb gekookt. Ik weet niet of ik heb gewassen. Ik weet niet of ik heb gesproeid. Ik weet niet of ik heb gestreken. Ik herinner me van die weken alleen dat we elkaar voortdurend achternazaten. Als ik de zitkamer binnenging vertrok mevrouw stilletjes naar de eetkamer. Als ik de eetkamer binnenging ontsnapte zij naar de badkamer. Als ik de badkamer wilde schoonmaken sloot zij zich op in haar werkkamer. Ze wist niet wat ze moest doen of waar ze naartoe moest gaan. Vanwege haar zwangerschap kostte het haar moeite zich voort te bewegen, maar ze ging er liever vandoor dan dat ze alleen en zwijgend achterbleef met een vreemde vrouw. Want dat was ik, een vreemde vrouw. Ik weet niet vanaf wanneer ik dat niet langer was. En ook niet wanneer zij me voor het eerst vroeg of ik haar onderbroekjes met de hand wilde wassen, of wanneer ze voor het eerst zei: Estelita, de kleine heeft overgegeven, doe de vloer alsjeblieft met chloor. Maar als je haar vraagt wanneer ik jarig ben of hoe oud ik ben...

Die eerste week wisten ze niet eens hoe ze me moesten noemen. De naam van de vrouw die vóór mij in dat huis had gewerkt drong zich er steeds tussen. De vrouw die de toiletpot grondig schoonmaakte en op dinsdag en vrijdag het vuil buitenzette. De vrouw die Russische salade voor ze klaarmaakte en hen in hun bed zag liggen. Ze hebben die naam nooit tegen me gezegd, maar ik ken hem omdat ze geen van beiden mijn naam goed konden uitspreken.

Mmmestela, zeiden ze.

Ik vraag me nog steeds af hoe die vorige heet: María, Marisela, Mariela of Mónica. Over de eerste letter heb

ik geen enkele twijfel; het duurde maanden voor hij uit mijn hoofd was verdwenen.

Tegen haar zei ik altijd ‘mevrouw’. Mevrouw is er niet. Wil mevrouw nog iets eten? Hoe laat is mevrouw terug? Maar ze heette Mara, Doña Mara López. Toen jullie haar hier ontboden en zij jullie bekeek zoals je naar een vieze vlek kijkt of een fout ontdekt, zeiden jullie vast tegen haar: neemt u plaats, mevrouw Mara. Wilt u kruidenthee of gewone? Gebruikt u suiker of een zoetje? Terwijl jullie je ondertussen net als ik afvroegen wie ter wereld zo’n naam had. Alsof iemand Jula of Veronca heette. Alsof er iets aan haar leven ontbrak.

Ze had iets. Iets van... laat me even nadenken. Ongeïnteresseerdheid. Nee. Dat is niet het juiste woord. Minachting, alsof alle mensen haar verveelden of dat ze een hekel had aan elke vorm van vertrouwelijkheid. Dat was althans haar façade. Het masker dat ze elke dag zorgvuldig opzette. Maar achter dat masker werd ze iedere keer rood van woede als haar man laat thuis kwam van zijn werk en haar dochtertje het eten waarop ze al had gekauwd op haar bord uitspuugde; en haar ene ooglid, het linker, klopte onophoudelijk, alsof een stukje van haar gezicht wilde vluchten om nooit meer terug te komen.

Maar nu dwaal ik inderdaad af. Vast omdat ik er niet aan gewend ben. Het gezicht van mevrouw is niet van belang, ik moet jullie ook over hem vertellen.

Hem noemde ik altijd, zoals jullie al hebben gereden, ‘meneer’, al zei ik ook af en toe ‘jouw papa’. Waar is jouw papa? Is jouw papa al terug? Maar zijn naam is Cristóbal. Don Juan Cristóbal Jensen. Een beetje een grof type, met inhammen die op vroegtijdige kaalheid

wezen en ogen zo blauw als het vlammetje van de geiser. Elke ochtend voor hij vertrok mompelde hij hetzelfde zinnetje: weer een dag werken. Het was misschien een bezweringsformule, maar wellicht verafschuwde hij het echt. Ik heb het over zijn werk, schrikken jullie maar niet. Hij had een hekel aan zijn collega's, aan de verpleegkundigen en aan al zijn patiënten. Jullie heb hem vast al gezien met zijn goed gestreken witte overhemd en zijn goed gepoetste schoenen, in afwachting van iemand die hem ervoor zal bedanken dat hij zijn leven heeft gered. Of misschien had hij zijn witte jas aan opdat de mensen hem 'dokter' zouden noemen. Dat vond hij prachtig, dat ze 'dokter Jensen' zeiden als ze het over hem hadden. Maar noteren jullie het volgende in je papieren: dokter zijn is niet van belang. Niet als je enige dochter doodgaat. Niet als je niet in staat bent haar te redden.

We zeiden niet veel tegen elkaar, hij en ik. Op tijd zijn eten opdienen en ervoor zorgen dat zijn overhemden altijd schoon en gestreken waren, was voldoende. Ik zou niet weten hoe ik hem verder moet beschrijven, misschien kunnen jullie me helpen. Hoe zouden jullie een persoon definiëren die niet rookt, vrijwel niet drinkt, en elk woord wikt en weegt voordat hij het uitspreekt om uitbarstingen te voorkomen, want die zouden maar tijdverlies zijn. Een man met een obsessie voor de tijd:

We eten op een vast uur, Estela.

Je moet over een kwartier het eten opwarmen.

Ik ben tien minuten te laat voor de kliniek.

Ik heb twee minuten om te ontbijten.

Ik ben er over een minuut, doe de poort open.

Ik tel tot drie.

Twee.

Een.

Eeuwig aan het aftellen.

Het meisje werd op 15 maart geboren, een week na mijn komst. Ik schrok van die schreeuw van pijn gevolgd door een woord: ademen!

Het was vijf uur 's ochtends, ik sliep, maar wie weet, soms betwijfel ik of ik ooit de slaap heb kunnen vatten in die kamer. Ik schrok van die schreeuw, ik stond op en liep de gang in. Mevrouw hield haar handen onder haar buik. Meneer had een arm om haar middel geslagen en probeerde haar te bewegen naar het autoportier te lopen. Een stap, een schreeuw. Nog een stap, nog een schreeuw. Ze schreeuwde alsof er geen grens was aan het aantal schreeuwen dat je in een leven kunt voortbrengen, alsof iedere jammerklacht geen miljoen woorden kostte.

Dagen later kwamen ze terug. Ik had ze eerder terugverwacht, maar er waren complicaties opgetreden bij de bevalling en niemand had me gewaarschuwd. Waarvoor...? Hoezo zou je de huishoudelijke hulp waarschuwen? Het was een vreemd soort wachten. Ze waren niet thuis, maar ze waren ook niet helemaal vertrokken. Ik herinner me dat ik urenlang in de eetkamer zat met mijn handen op tafel en mijn blik gericht op het scherm van de tv boven op de koelkast: historische droogte in het land, wegen in de provincie Araucaria afgesloten, eenmalige aanbieding van wasmachines. Zo ging mijn dag voorbij te midden van tragedies en reclameboodschappen. Ik had er misschien van kunnen profiteren en een duik kunnen nemen in het zwembad, de hele middag aan de telefoon

kunnen hangen, de restjes whisky kunnen opdrinken en kunnen kijken hoe de juwelen van mevrouw me zouden staan. Dat hadden jullie verwacht, hè? Laat me niet lachen.

Op een ochtend hoorde ik eindelijk de remmen van de auto, de sleutels in het slot. Ik verwachtte gehuil, maar de baby hoorde ik niet. Ze hilde niet bij de geboorte, wisten jullie dat al? Iedere keer dat het meisje stampvoette van woede zou meneer een grapje maken over die stilte. Iedere keer dat het hem niet lukte het gekrijs van zijn onhandelbare dochttertje te laten stoppen, zouden hij en zijn vrouw de herinnering ophalen aan dat hun dochter de eerste dagen van haar leven had gezwegen. Alsof ze niets nodig had. Alsof ze tevreden was geboren.

Mevrouw hield het pakket in haar armen en vertoonde een stijve, kunstmatige glimlach, haar gezicht was bijna vertrokken van angst. Ik zag dat de inspanning van het loopje vanaf de auto haar had uitgeput. Ik zag haar vermagerde, grauwe huid, haar gesprongen lippen en het zweten dat nog weken zou doorgaan. Zet de ramen open, Estela, en de deuren, alle deuren, zorg alsjeblieft voor wat tocht. Dat zei ze, alsjeblieft, alsof ik iets voor haar deed waarvoor ze mij in de toekomst iets zou teruggeven.

Na een paar kleine stapjes bleef ze in de deuropening staan en slaakte een zucht. Ik geloof dat dit de enige keer was dat ik medelijden had met mevrouw. Ik vond haar vermoeidheid zo zielig dat ik mijn armen uitstreekte en haar kindje overnam. Zo zijn wij, nietwaar? Dat zei mijn moeder altijd als ze op het dorpsplein in Ancud een bord melk neerzette voor de zwerfhonden. Zo zijn wij, her-

haalde ze, wanneer ze ja zei op de vraag of ze iemands katten wilde verzorgen of als ze de tassen van een oud mannetje van de winkel naar zijn huis sjouwde. Zo zijn wij, zo zijn wij. Dat is niet waar. Zo zijn wij niet, onderstrepen jullie die zin maar.

Zodra ik het meisje optilde schrok ik van haar gewicht; ze woog bijna niets en ze was zo breekbaar dat ik bijna moest huilen. De dikke oogleden en het ronde gezichtje waren net als die van alle andere pasgeborenen. Dezelfde geur, dezelfde wanhoop zodra ze hun dwalende oogjes openen. Ze was kleiner dan ik me had voorgesteld, maar wat wist ik ervan? Ze zou binnenkort beginnen te groeien en ook haar nageltjes zouden groeien en ik zou ze duizenden keren moeten knippen in de loop van een leven dat sterk en koppig was, zoals het leven hoorde te zijn.

Toen ik haar in mijn armen had zei mevrouw dat ze even moest rusten en dat ik haar maar bij me moest houden. Ze noemde haar naam niet, weten jullie? Ze zei 'haar' en verder niet. Hou jij haar maar bij je, Estela. Breng haar alsjeblieft in slaap. Misschien kwam het daardoor dat het voor mij altijd kortweg 'het meisje' bleef, maar ze heette Julia, dat weten jullie natuurlijk ook al.

Ik nam haar mee naar haar kamer aan het eind van de gang. Ze hadden die versierd met een behang met margrietten, een houten wieg en een mobile van zebra's en zonnetjes die voortdurend ronddraaiden. Ik legde haar op de rotan commode en begon haar uit te pellen. De wollen deken, een katoenen omslagdoek en een rompertje dat te groot was. Toen ze alleen nog haar luijer om had kon ik de rest van haar lichaampje bekijken. De

huid was rood met gele vlekken, de donkere navelstreng hing nog aan haar navel. Ze draaide met haar armpjes toen ze de kou voelde, maar huilde niet. Ze opende haar tandeloze mondje, waar alleen lucht uit kwam, verder niet. Het zou zich spoedig vullen met woorden: geef me, ik wil, kom, nee.

Ik maakte de spelden van de luiers los en de slaapkamer raakte vervuld van een zurige geur. Ik dacht altijd dat pasgeboren baby's helemaal niet roken, maar wat wist ik ervan? Stront is stront en het doet er niet toe waar die vandaan komt, zei mijn moeder altijd terwijl ze de varkensmest opruimde of onze beerput schoonmaakte, en ik denk dat ze gelijk had.

Ik wreef net zo lang met vochtige doekjes tot het meisje er onberispelijk uitzag. Ik deed haar een schone luiers om, trok haar een kleiner rompertje aan en stopte haar handjes in een paar piepkleine witte wantjes. Ik had gehoord dat baby's hun gezicht openkrabben bij hun geboorte. Wat is dat voor neiging: geboren worden en je eigen huid openkrabben?

Pas toen ik haar optilde opende ze haar ogen. Ze had grijze, verdwaalde ogen waarmee ze de randen van de dingen niet kon waarnemen. Op dat moment dacht ik: dat moet de stilte zijn, dat je de randen van de dingen niet ziet. En ik wiegde haar om mezelf weg te trekken uit de stilte die al op me afstormde. Gelukkig viel het meisje meteen in slaap. Of misschien sloot ze haar ogen maar bleef ze wakker, ik weet het niet. Ik legde haar zachtjes in de wieg en zag hoe ze het zich in die ruimte gemakkelijk maakte. Ik had nooit eerder voor een klein meisje gezorgd en al helemaal niet voor een baby. Ik had mevrouw gewaarschuwd toen ze me aannam, maar zij